

memo

aan: UWOON
van: SAB
ons kenmerk: VERK/DETE/180336
datum: 22 november 2018
betreft: Quick scan gebiedsbescherming – herstructurering wijk Tinnegieter Harderwijk

AANLEIDING

De woonstichting UWoon beoogt een deel van de wijk Tinnegieter in Harderwijk te herstructureren. In het gebied worden hierbij bestaande woningen gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. Ook wordt een aantal woningen grondig gerenoveerd. Binnen het plan wordt het openbaar gebied geheel vernieuwd met inbegrip van herinrichting van de woonstraten. De nieuwe woningen betreffen met name grondgebonden woningen, maar daarnaast worden ook gestapelde woningen gebouwd. Het totale aantal woningen neemt door de plannen beperkt toe. Voor de ontwikkeling is een nieuw bestemmingsplan nodig.

Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. In voorliggende rapportage zetten we uiteen of er sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

PLANGEBIED

Het plangebied bevindt zich in het oostelijke deel van de stad Harderwijk in de provincie Gelderland. Het gebied ligt in de bestaande woonwijk Tweelingstad en maakt onderdeel uit van de subwijk Tinnegieter. Op navolgende afbeeldingen is de locatie aangeduid.

Topografische kaart met aanduiding plangebied (rood omcirkeld). Bron: opentopo.nl

Het plangebied omvat dertien bouwblokken, met totaal 65 grondgebonden woningen. De meeste woningen in het plangebied zijn begin jaren '50 van de vorige eeuw gebouwd. De vijf woningen aan de Bernhardlaan zijn begin jaren '60 van de vorige eeuw opgericht.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd.) Bron: PDOKviewer.nl. Bewerking: SAB.

TOEKOMSTIGE SITUATIE

Woningbouwcorporatie UWOON is voornemens om een deel van haar huurwoningen in de wijk te renoveren. Gezien de staat van de bebouwing zal het grootste deel van het gebied echter door middel van sloop-nieuwbouw worden geherstructureerd. Het noordelijke bouwblok van vijf rijwoningen aan de Bernhardlaan en het oostelijke woonblok van vijf woningen aan de Marijkelaan worden gerenoveerd. De overige woningen in het plangebied zullen worden gesloopt en zullen tevens een andere situering krijgen.

De Margrietlaan blijft oorspronkelijke structuur behouden. Aan deze weg worden drie blokken grondgebonden woningen opgericht. De meest oostelijk en westelijk gelegen blokken zullen bestaan uit vijf eengezinswoningen. Het middelste blok zal bestaan uit vier sociale eengezinswoningen. Tussen de woonblokken worden twee parkeerterreinen gecreëerd voor elk acht parkeerplaatsen. Tevens worden er 11 parkeerplaatsen aan de Margrietlaan gesitueerd.

Ook de Marijkelaan behoudt haar oorspronkelijke structuur. Voor de meest zuidelijke woonblokken, die richting de Marijkelaan zullen worden gesitueerd, geldt dat de twee westelijke

woonblokken worden gesloopt. Zoals gesteld, wordt het oostelijke woonblok met vijf eengezinswoningen gerenoveerd. Voor de twee andere woonblokken worden vier nieuwe eengezinswoningen en vier nieuwe sociale eengezinswoningen opgericht. In het middengebied ten slotte worden appartementen en beneden-bovenwoningen gerealiseerd. De appartementengebouwen liggen aan de Julianastraat en de Bernhardlaan en bestaan uit resp. 15 en 16 appartementen. De gebouwen worden drie lagen hoog met kap. Tussen de twee appartementengebouwen komen twee rijen met elk 9 beneden-bovenwoningen. Ook deze gebouwen worden drie lagen hoog met kap. In het binnengebied is ruimte voor parkeren (25 parkeerplaatsen). Aan de straten komt eveneens ruimte voor parkeren.

Op deze wijze zullen in de toekomst in het plangebied 81 woningen aanwezig zijn; een toename van 16 woningen ten opzichte van het huidige aantal woningen.

Indicatief stedenbouwkundig plan (bron: opZoom architecten)

WETTELIJK KADER

NATURA 2000-GEBIEDEN EN BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

Op grond van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen.

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied

instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Het is verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die de instandhoudingsdoelstellingen kunnen schaden. Verder geldt dat een plan, dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt.

NATUURNETWERK NEDERLAND

De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden.

In een nieuw bestemmingsplan dat ligt binnen het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO (en voor het overige deel in het GNN). Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande (en reeds in de GO gelegen) bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep (en daarmee het effect op de kernkwaliteiten).

De provincie Gelderland vindt het verder van belang dat rustgebieden voor winterganzen geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in deze gebieden. De provincie wil in de beschermde weidevogelgebieden een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels.

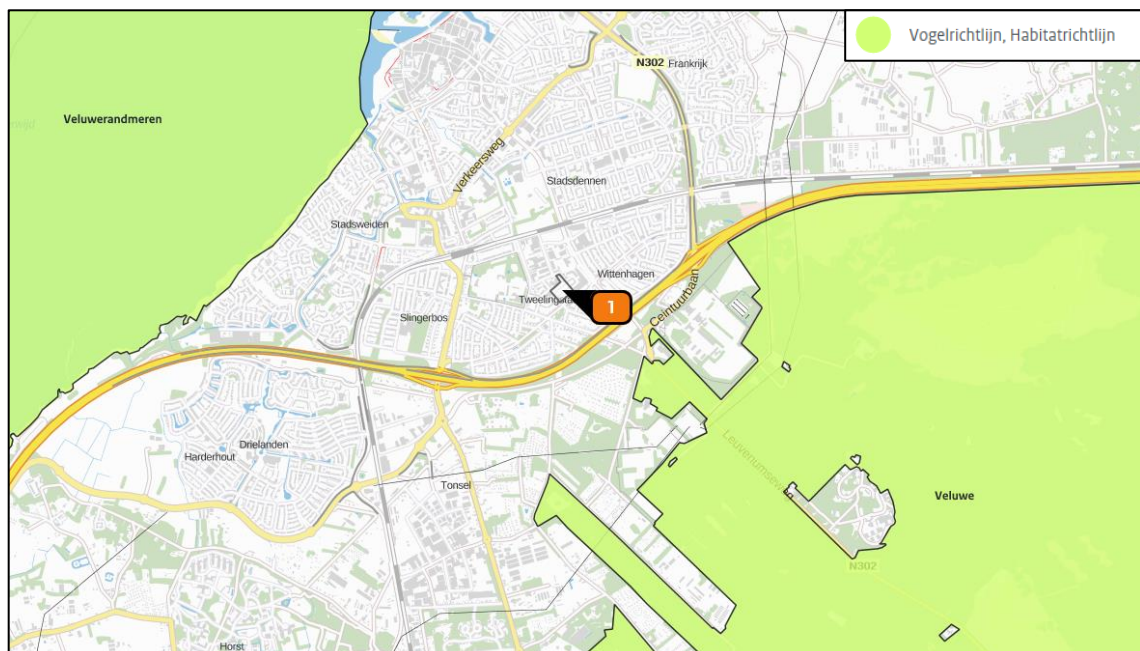
BEOORDELING GEBIEDSBESCHERMING

WERKWIJZE

Voor het onderzoek werd een bureaustudie uitgevoerd. Als eerste werd voor het onderzoek, op basis van informatie van de opdrachtgever, het plangebied in beeld gebracht en werden de toekomstige ontwikkelingen beschreven. Vervolgens werd de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en gebieden die via de provinciale verordening zijn beschermd onderzocht. Hiervoor werd onder meer informatie van de website van de provincie geraadpleegd.

RESULTAAT GEBIEDSBESCHERMING NATURA 2000

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding). Wel liggen in de omgeving de Natura 2000-gebieden Veluwe en Veluwerandmeren. Natura 2000-gebied Veluwe ligt op circa 600 meter van het plangebied en Natura 2000-gebied Veluwerandmeren ligt op circa 1.650 meter van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied.

*Globale ligging van het plangebied (aangeduid met 1) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (in groen).
Bron: Aerial. Bewerking: SAB.*

Door de aanzienlijke afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebieden zijn de meeste verstoringen op voorhand uitgesloten. Zo is direct oppervlakteverlies van habitattypen of leefgebied van doelsoorten uitgesloten doordat de ontwikkeling niet plaatsvindt binnen Natura 2000-gebied. De effectafstanden van verstoringen door licht, trillingen of geluid bedragen in de

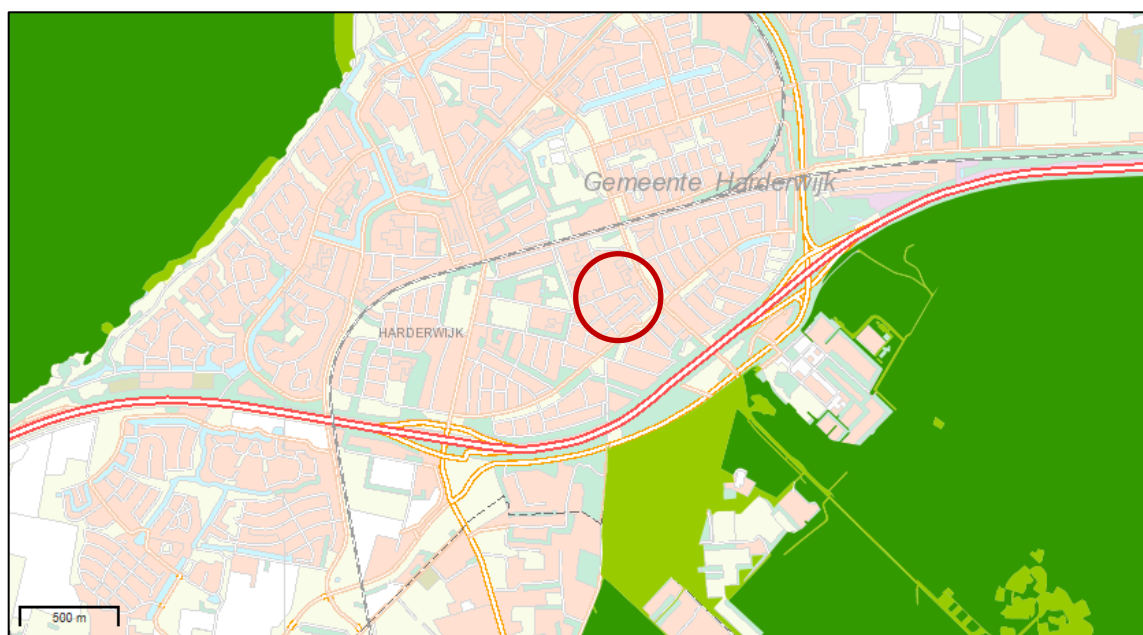
gebruiksfase hooguit enkele honderden meters (Arcadis 2014). In de gebruiksfase van de woonwijk zal van deze verstoringen daarom geen sprake zijn. Ook zullen geluid, licht en trillingen wegvallen tegen de achtergrondverstoring van de tussenliggende bebouwde kom. Hierdoor zijn in de gebruiksfase negatieve effecten van deze storingsfactoren op de instandhoudingsdoelstellingen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden uitgesloten. In de aanlegfase kan de geluidsproductie tijdelijk hoger zijn. Met name het geluid van heien draagt verder dan enkele honderden meters. Conform literatuurgegevens kan heien tot 1.500 meter afstand voor verstoring van diersoorten zorgen (Arcadis 2014). Het geluid van heiwerkzaamheden zou daarmee delen van het Natura 2000-gebied Veluwe kunnen verstoren. Diverse soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden binnen Veluwe zijn gevoelig voor verstoring door geluid. Conform de leidraad bepaling significantie (Steunpunt Natura 2000, 2010), kan een afname van de draagkracht van een leefgebied alleen significant zijn, als het langjarig gemiddelde door de verstoring zal afnemen. Heiwerkzaamheden zijn tijdelijk en zijn binnen enkele dagen tot hooguit enkele weken afgerond. Doordat de verstoring door heiwerkzaamheden tijdelijk is, zal van een afname van een langjarig gemiddelde geen sprake zijn. Significant negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

Ook verstoring door vermesting of verzuring door stikstofdepositie kan verder dragen dan enkele honderden meters. Momenteel zijn in het plangebied 65 woningen aanwezig. Deze woningen stoten stikstof uit doordat voor de verwarming aardgas wordt gebruikt. Een klein deel van de bestaande woningen, tien stuks, zal worden gerenoveerd. Te verwachten is dat deze gerenoveerde woningen beter geïsoleerd zullen zijn dan de huidige woningen, waardoor de stikstofuitstoot van deze woningen zal dalen. Het merendeel van de huidige woningen zal worden gesloopt, waarna 71 nieuwe woningen worden gerealiseerd. Volgens Wet Voortgang Energietransitie (VET) verdwijnt de aansluitverplichting van nieuwbouw op het gasnet. Daarnaast heeft het kabinet besloten, dat nieuwe woningen waarvoor de bouwaanvraag na 1 juli 2018 wordt gedaan in principe niet meer kunnen rekenen op een gasaansluiting. Van de nieuwe woningen is daarom te verwachten dat, door het ontbreken van een gasaansluiting, er voor de verwarming geen fossiele brandstoffen meer worden verstoekt. Uitstoot van stikstof voor verwarming van deze woningen treedt daardoor niet meer op. Netto zal de uitstoot van stikstof uit woningen in het plangebied in de toekomst hierdoor sterk dalen.

Behalve dat van de woningen stikstofuitstoot mogelijk is, hebben woningen ook een verkeersaantrekkende werking. Gemotoriseerd verkeer stoot stikstof uit. Momenteel zijn in het plangebied 65 woningen aanwezig. In de toekomst wordt het aantal woningen in het plangebied vergroot naar 81. Er komen netto 16 woningen bij. Deze extra woningen zullen ook tot extra verkeersgeneratie leiden naar het plangebied. Het is te verwachten dat als gevolg van dit verkeer er enige extra stikstofemissie is vanuit het plangebied. Aangezien de uitstoot van stikstof uit woningen in het plangebied in de toekomst sterk daalt zal, ondanks de kleine toename van de emissie door extra verkeer, netto de uitstoot van stikstof uit het plangebied nog steeds dalen. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden door vermesting en verzuring als gevolg van stikstofdepositie zijn hierdoor ook uitgesloten.

RESULTAAT GEBIEDSBESCHERMING NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Nederland (zie navolgende afbeelding). Het dichtstbijzijnde deel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) ligt op 600 meter ten zuidwesten van het plangebied en valt samen met Natura 2000-gebied Veluwe. Groene ontwikkelingszone (GO) ligt op 550 meter ten zuidwesten van het plangebied. Weidevogelleefgebied is op circa 5,5 kilometer aanwezig en ganzenfoerageergebied komt in de omgeving niet voor. Aangezien het plangebied niet in de GNN of GO ligt, leidt de voorgenomen ingreep niet tot vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. De voorgenomen ingreep zal geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk hebben. De bescherming van het Gelders Natuurnetwerk staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

Globale ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van GNN en GO. Bron: Provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

CONCLUSIE EN ADVIES

Er is onderzocht of de herstructurering van een deel van de wijk Tinnegieter in Harderwijk, negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het plangebied.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat Natura 2000-gebied Veluwe op circa 600 meter van het plangebied ligt. Met herstructurering van de woonwijk is een afname van stikstofuitstoot uit het plangebied te verwachten. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe door stikstofemissie uit het plangebied is hierdoor uitgesloten. Ook negatieve effecten door andere storingsfactoren zijn uitgesloten door de aanzienlijke afstand tussen het plangebied en de beperkte ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt.

Uit voorliggend onderzoek blijkt verder dat het plangebied niet in het Gelders Natuurnetwerk, de

Groene Ontwikkelingszone, weidevogelleefgebied of ganzenfoerageergebied ligt. Het provinciale beschermingsregime van deze zones staat de uitvoering van het plan daarom niet in de weg.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

LITERATUUR

Arcadis. 2014. Effectafstanden Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken. Arcadis.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Steunpunt Natura 2000. 2010. Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingsweg. Versie 27 mei 2010.

Steunpunt Natura 2000. 2011. Naslagwerk Natura 2000. Alle door de Regiegroep Natura 2000 vastgestelde stukken (2006-2010) gebundeld; aangevuld met andere relevante notities. Versie 2, april 2011.

WEBSITES

www.aerius.nl

www.gelderland.nl

www.synbiosys.alterra.nl